

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt' roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ohlas ku kresťanským voličom!

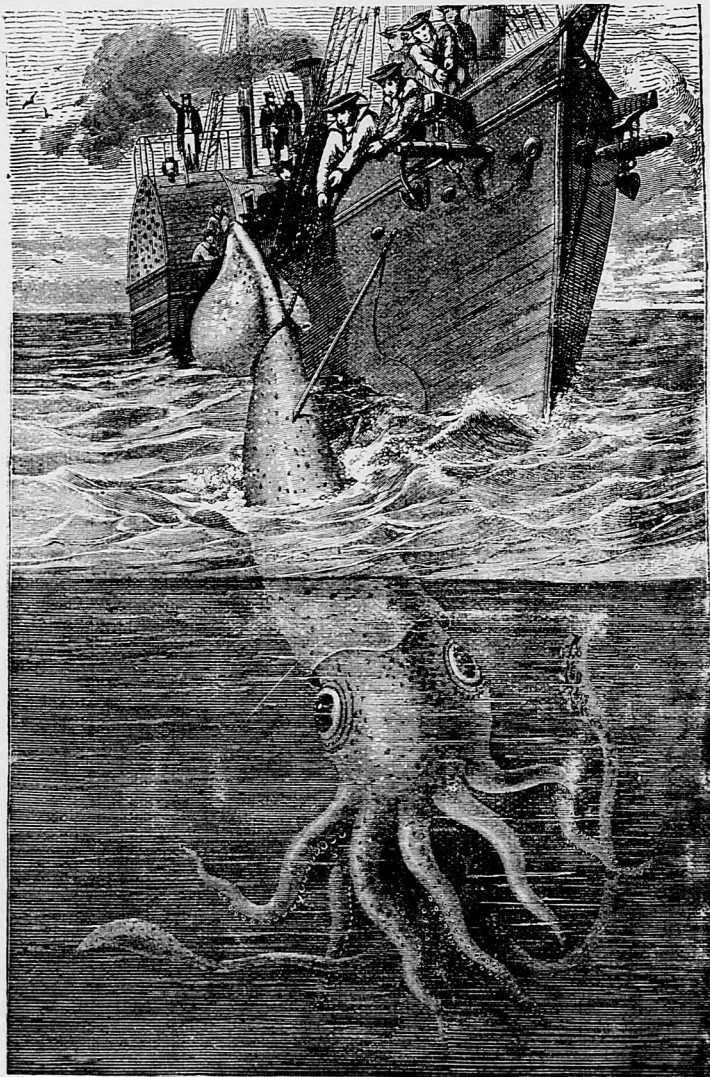
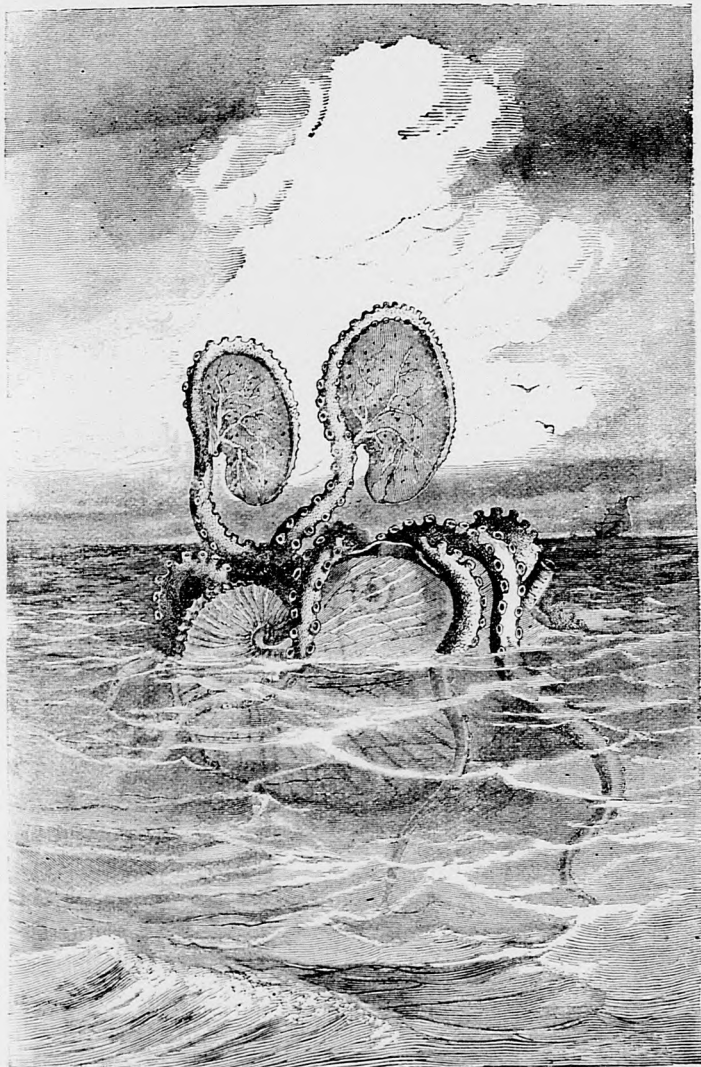
Milí bratia v Kristu!

Blíži sa čas, keď svoje najvzáctnejšie právo občianske konať budete.

Či ste rozmýšľali o tom, akú váhu má právo vaše? Či ho tak mienite konať, ako sa na po-

riadneho a statočného kresťana patrí, alebo predáte sa tomu, kto vám peniaze a páleného dá?

Žiaľ dojme srdce moje, žeby zaplakal; inokedy však hnev ma popadne, žeby pästou šiel na toho, ktorý bez ľudského citu, bez hanby sťahovado vrhne sa liberálnemu nepriateľovi do náručia rieknuć: «nedbám, nech sa robí čo chce,

Morské divostvory.

len mi daj podiel môj! — Ach, kedy sa už zobudíš ľudu môj milý? Kedy nadobudneš sily, vôle, statočnosti a kresťanského povedomia? Kedy sa už celkom odvrátiš od liberálov, nepriateľov to tvojích, ktorí fa derú, hania, potupujú, znevažujú a v otroctve držia? Kedy už zostaneš verným synom úbohej matičky tvojej: cirkve katolíckej? Kedy už sľúbiš vernosť a službu tvojmu Spasiteľovi? Kedy už podáme si ruky my kresťania, že pod jednou zástavou, za jeden cieľ žiť a mrieť budeme?

Cieľ tento je: *ubohú vlasť našu vyslobodiť z dravých liberálnych pazúrov*, ktorí ju na nivoč obrátia; zachrániť spoluobčanov našich od mravného úpadku a od žobráckej palice a konečne vyvýšiť kresťanstvo na ten stupeň, na ktorom volakedy za časov panovania veľkých a pobožných kráľov našich sa skvelo.

Tomuto cieľu slúžiť je povinnosťou každého statočného kresťana.

Či ozaj, každý koná túto svätú povinnosť? Žiaľ Bohu, nie!

Len hrstka je tých nadšených a ctihodných duší kresťanských, o ktorých to povedať môžeme. Väčšina v blúde a v otroctve liberálov sa nachádza.

Keby sme my kresťania v jednom úmysle boli; keby sme so spojenými silami za jeden cieľ bojovali: videl by svet, jak veľkou a šťastlivou by zostala vlasť naša, aký dobrobyt by panoval aj v chudobnej chatrči; ako by sa pozdvihlo kresťanstvo a jak pokorní by zostali nepriatelia naši, ktorí nás znevažujú, práva naše šliapu a cirkev bičujú.

A jak ľahko by sme túto radostnú dobu dožili! *Nič by nebolo zapotreby, len aby každý kresťan telom a dušou k ľudovej strane sa pripojil.*

Tieto novinky už veľa rázy vám vysvetlili, prečo povstala strana táto, čo robila posiaľ a čo mieni na budúce konať.

Ach, keby ste si boli slová tieto všetci do srdca vstúpili! Keby ste všetci kolko vás je, len ľudovej strane boli verní: s jak veľkou nádejou, s jak krásnymi výhľadami by sme šli do boja s liberály! A či by sme neboli v stave liberalizmus jeho hriechami a oškľivosťami na pazder zmrviť?

Veď sila je nás kresťanov! . . .

Ale čo, keď len málo je nás opravdivých synov cirkve a tak mnoho zradcov, ktorým je

milšia mierka páleného alebo judášske groše, než statočnosť, dobrobyt krajiny a povýšenie kresťanstva.

Hej, to pekelné pálené, táto otrava židovská, to je zkárou našou! Kto len okoštuje z neho, už kliatbu nosí na sebe, od ktorej oslobodí sa nemôže. S týmto dvíhate nepriateľov našich židov, a sebe hrob kopáte.

Hľadte na židov. Čím počali, keď sa do krajiny vtrelí? A dnes čím sú? Prečo? Lebo sú mierni, lebo spolu držia, a pre jeden ten istý cieľ žijú.

Jeden za všetkých a všetci za jedného. Nech sa opováži volakto žida napadnúť; kolko ích je, idú mu na pomoc. Toto by sme sa mali od židov naučiť; Či tí držia s inou stranou, ako s liberálnou? Nie!

Nehovorím, že aj medzi nami kresťanmi nie sú nadšení a ctihodní mužovia, ktorí s oduševnosťou horia za vieru, a pracujú, aby vyslobodili kresťanstvo, o mravy a o majetok olúpenú chudobu z bezbožnej liberálnej priepasti. Na prvom mieste spomínam gr. *Ferdinanda Zichyho* vodcu ľudovej strany. Tento bohobojný a ctihodný stavec všetko má, čo si len zažiada, — a predsa vzdor veku chodí po krajine, povzbudzuje kresťanov, aby zhodili zo seba ľahostajnosť a pripojili sa k ľudovej strane, strane to kresťanskej. Medzi nami máme mohutných kňazov, statkárov, remeselníkov a jednoduchých sedliakov, ktorí telom dušou oddaní sú ľudovej strane, a hotoví sú za ňu hoc čo podstúpiť. Takíto by ste všetci mali byť, milí bratia v Kristu! Celkom odtrhnúť sa od liberálov, nepriateľov to našich, ktorí vás len v čas volby poznajú, ruky vám podávajú, tlapkajú plecía, štrngajú pohármí a lichotia; inokedy ale ste ím sprostí Slováci, hovädá ozraté, zberba a ľudia, ktorí nie len statočnosť, ale i dušňo spasenie v stave ste za peniaze alebo za pálené predať.

Či vás neurážaju posmešné slová dravých nepriateľov? Či sa nezobudí vo vás ľudský cit, ktorý by vás upamätal, že ste na božskú podobu stvorení ľudia, a nie zvery? Či si nepomyslíte, že keby sa Kristus, Spasiteľ náš znovu narodil, že našli by sa bezbožníci v tábore našich nepriateľov, ktorí by ho denovo ukrižovali? A vy by ste s týmito súhlasili? Hej, ver' o vašich predkov nevyprávajú takéto smutné veci! *To boli obrí, poriadní a statoční kresťania*, ktorí za svätú po-

vinnosť pokládali si kresťanstvu a vlasti slúžiť. Ti neboli otroci krivonosov; preto na hrobách jejích pomník statočnosti, vernosti k cirkve a vlasti sa vyčnieva. — A vy by ste snáď inakší boli, ako vaší ctihodní praotcovia? Či neviete, že ľud, ktorí vyvolených svojích nenasleduje, hoden je kliatby a otroctva? Či vás spasia judájske peniaze, ktoré vám oškľiví liberáli za statočnosť ponúkajú? Prijmete ich? Nepália vám dlaň a svedomie? Pomôžete si s nimi? Je požehnanie na nich? Pravda nie! Ponáhľate sa ích židovi dať. Však kto má chosen z volby? Židia! Státisíce sypú sa do jejích vrecák za otrovu. Je div, že sa zmáhajú, bohatnú a frčky hádžu aj veľkým pánom, ktorí sú u nich zadlžení? Či by sa to nezmenilo, keby kresťanskí voličia statočne vydržali pri ľudovej strane, ktorá nerobí z ľudí hovädá? Potom, veď tí, ktorí od liberálov za vótum peniaze prijmu, pomáličky nazpät ich musia vrátiť — najmä ak kandidát liberálny prepadne — lebo ím ich do porcií vrátajú a tak len posmech a škodu majú z toho.

Myslím, je ešte ľudský cit v srdciach vaších. Zobudte ho zo spánku, aby ste hrozbám, nahováraniam, podvodom a pokušeniam liberálnych bandítov, ktorí na vás útok budú činiť, smele sa postavili. Jestli to neurobíte, vaší blížni, ba vlastné deti hodia kameň na vás a odoprú lásku od vás. Tento smutný osúd ani jedného aby nedošiel! Aby ani jeden z vás medzi liberálov nešiel, a tam oproti záujmom kresťanským bojoval! Ukážte sa v celej veľkosti, ako štatoční kresťania, ktorých nie len liberálna borba, ale ani brány pekelné neodvedú od ľudovej strany. *Preto hore sa bratia! Zástava naša čistá je od škvrny a smele ju dvíhame do výšky.* Ctihodní, šlachetní, bohabojní a oduševnení kresťania sú okolo nej. To sú nie lúpežníci, ani gazemberi. Nečakajú odmenu. Nehľadajú vysoké stavy a vyznačenia, ale za vás, za ubohých a biedných kresťanov sa obetujú. Za vás pracujú za darmo, jedine z kresťanskej lásky. Neopovrhnete týchto priateľov a obrancov vaších! Nedajte sa zviest od nepriateľov, ktorí sfa jedovatí hadi plazia sa okolo vás! To sú živáni a naničhodníci, ktorí na vašu statočnosť a na dušné spasenia číhajú. Ak by vás volaktori z nich odvádza od ľudovej strany, hrozil sa, pomstu sluboval, peniazmi alebo pálenkou vábil: tomu naplujte do očí, a zachodte s ním ako so zbojníkom.

Každý takýto pád, každého takého podvodníka a mizeráka oznámte Redakcii «Kresťana,» alebo ústrednej kancelárii ľudovej strany: tam budú vedieť čo majú s takýmto gazemberom robiť. Len tak sa straseme lotróv a zberby, ktorí nás prenasledujú, práva šliapu a nás znevažujú.

Sem sa teda bratia! Prisahajte vernosť ľudovej strane! Slúžte, že od nej žiaden človek, žiadna moc vás neodhovori. Zaslúžte sa s ňou, jak milenci zdarma, jedine zo statočnosti a z kresťanskej lásky. A takto, ak budeme v jednej myšli, v jednom tábore, ak všetci za jeden šľachetný cieľ horeť budeme a jak verné deti cirkve a vlasti v jednote na večné veky zostaneme, zavolajme slávne, z čistého srdca:

Nech žije ľudová strana! Prievádzkij Ľudák.

Z vojtešského shromaždenia.

I.

Už dávno nebolo valné shromaždenie Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) tak navštívené, jako tohoto roku. Krásne obecenstvo, kvet duchovenstva i ľudu slovenského zavítali do Trnavy, aby sa o dobro Spolku poradí a o jeho účinkovaní presvedčiť mohli. Srdce Slovák-katolíka radosťou okreje, keď vidí vznešených mužov jednej mysly, za tak svätú vec oduševnených pohromade. Bolo nás počtom 103 údov; medzi inými boli tu dp. páni farári: Fr. R. Osvald, Pavel Blaho, Pavel Prihoda, Dr. Ján Michálek, Michal Tomeček, Ladislav Rehák, Ferdinand Šándorfí, Alois Behúnek, Ján Novák, Ján Plechlo, Alfons Bernkopf, Nikodem Štekláč, Ján Kluch, Konšt. Orbán, atď. Z prev. pp. kaplánov: Moyš, Jozef Budaý, Karol Kmetko, Štefan Krautman, Ján Krásňanský, Jozef Szucesán, Karol R. Perczeli, atď. Tovaryšstvo Ježišovo bolo zastúpené jedným a riad sv. Františka dvoma pátrami. Z pátrov kapucínov boli: P. Šimon Černý, Bernardín Tomík a František Škutil. Potom boli páni: Ambro Pietor, Anton Bielek, redaktori; Ján Zigmundík a E. K., professori; z učiteľov pp. Ján Ledéczy, František Kubu. Jozef Sedlárik, Jozef Suchoň a Jozef Foglton. Taktiež Jozef Teslík a Jozef Richter, knihári. Z roľníkov spomeneme len najznámejších: Konštantín Ország, Matúš Čapkovič, Ján Valachovič, Ján Valachovič, Ján Hrzíč, Gašpar Hluch atď. Mimo toho bolo mnoho peknoduchých Trnavčanov. Vďaka všetkým a daj Bože, aby sa na rok tento počet aspoň strojnásobil!

Žiaľbohu, že vznešený, staručký náš II. predseda, vysokodost. pán Šimon Klempa, nemohol byť prítomný, aby nás svojou otcovskou rečou — jako i iné roky — oduševnil; za to však mužne zastupoval ho dp. Martin

Kollár, podpredseda, ktorý vysoko vážnou rečou zahájil valné zhromaždenie. Po reči predsedovej podal dp. správca Štefan Bezák celoročnú zprávu v jadrnú reč zaobalenú, ktorá robí česť jeho menu.

Nasledovaly voľby. Ponevác dp. Martin Kollár, jakožto podpredseda a dp. Štefan Bezák, jakožto správca, z údov svojich boli poďakovali, povstal dp. Richard Oswald a slovami veľkosť jeho ducha i srdca prejavujúcimi navrhoval, aby dp. Štefan Bezák, už starší a o Spolok zaslúžilý pán, postúpil za podpredsedu, a dp. Martin Kollár, ktorý od svojej mladosti Spolok na srdci nosil a preň do únavy bezzistne pracoval, prijal správcovstvo. Valné zhromaždenie jednohlasne osvojilo si návrh dp. Oswaldov, ktorý i stal sa skutkom. Za pokladníka vyvolený bol zdejší mešťan ctp. Vendelin Miklošovič. Výbor bol tiež k našej spokojnosti doplnený. Veľmi časový návrh podal dp. Fr. R. Oswald, asíce: aby sa z valného zhromaždenia poslali telegrafické pozdravy na najosv. a najd. pána kardinála Františka Klaudiusa Vaszaryho, na osviet. p. Jozefa Boltizára a na všetkých osvietených pp. ochrancov Spolku sv. Vojtecha. I tento návrh bol so slávo-volaním prijatý a telegramy hneď odoslané. Po poďakovaní slávnemu mestu Trnave za miestnosť a mestskému pánu kapitánovi Krátkemu za jeho prítomnosť, zaključil dp. podpredseda valné zhromaždenie.

Po zhromaždení bol spoločný obed u p. Fr. Svätého a o 3. hodine odpoľudnia výborové zasadnutie. Po dokonaných prácach rozišli sme sa s tým uspokojením, že Spolok náš znovu oživne a nás peknými a poučnými knihami vzdelávať bude. My zas budeme sa usilovať nových údov preň získať a jeho knihy rozširovať. Daj Boh šťastia!

Prítomný.

POLITICKÉ CHÝRY.

Trónna reč.

Pán Kráľ povedal dlhšiu trónnu reč z príležitosti rozpustenia snemu dňa 9. t. m. Treba vedieť, že ponevác ministerium je zodpovedné za všetko, čo sa v krajine deje, tedy je zodpovedné aj za reč Kráľovú na toľko, že reči panovníkov robia vlastne ministri a panovník tú reč len prečíta. Tak iste robí sa aj u nás, preto potom, jestli voľakomu nepáči sa reč trónna, môže sa proti nej verejne ohlásif, lebo sa to týka len ministra.

Minister Széll spravil pánu Kráľovi takú reč, v ktorej iba že sa len sám seba vychvaľuje. Uspokojúce je v nej len to, že sa spomína v nej a to celkom vážne — čistota volieb. A o tej milej čistote nemalo by sa už ani toľko hovoriť, lež radšiej len tak *robiť*, rozkazovať a prípadne *trastať*, aby voľby v opravdu poctivé boly.

Útok proti Mac Kinleyovi.

Proti präsidentovi severoamerických Spojených Štátov Mac Kinleyovi na výstave v Buffalo dňa 6. t. m. spáchaný bol krvavý útok. Präsident Mac Kinley prišiel do Buffalo k otvoreniu panamerickej výstavy. Otvorenie výstavy stalo sa za veľkých slávností. Mac Kinley otvárajúc výstavu povedal reč, v ktorej vyznačoval nový smer ho-

spodárskej politike Spojených Štátov. Prizvukoval potrebu nadobývania nových tržisť po svete, roz nnoženie počtu dopravných lodí a prevedenie stavby panamského priepľavu. Po zahájení výstavy Mac Kinley pohl sa so svojim sprievodom obzreť si jednotlivé pavillyony. Keď prišiel do pavillonu, v ktorom boly hudobné nástroje vystavené, tu pristúpil k Mac Kinleyovi jedon slušne odený človek, jednou rukou chytil präsidenta, druhou rukou vytiahnúc revolver dvakrát strelil na Mac Kinleya. Prvá guľa vrazila präsidentovi do prs, druhá do brucha. Útočnika na mieste zatkli, ale totožnosť jeho osoby ešte nepodarilo sa ustáliť. Mac Kinleya, ktorý hneď ztratil povedomie, odviezli do barakovej nemocnice, kde ho lekári hneď vzali do svojej opatery. Poranenie predsedu zdá sa byť smrteľné.

Položenie Mac Kinleya.

Stav Mac Kinleyov je dľa posledne došlých telegramov uspokojujúci. Lekári sú tej mienky, že sa präsident vylieči, ačkofvek nebezpečie ešte nepominulo, lebo druhá guľka útočnikova, ktorú dosiaľ vytiahnúť nemohli, ešte vždy môže zapríčiniť nejaké komplikácie.

Kto je útočník?

Útočník je istý *Czolygosz* z nemeckého Poľska. Czolygoszova matka bola Nemka, otec Poliak; do svojho 11. roku útočník chodil do kat. školy; pri policii soznal, že konal len pod vplyvom anarchistických spisov a že je veľmi prekvapený, že ľud ho tak veľmi nabil a skoro usmrtil, keďže on len dobré chce práve v záujme ľudu. Len to by rád vedel, či Mac Kinley zomrel a ustavične sa sputuje strážnikov, ktorí mu však na otázky neodpovedajú a preto myslí, že präsident je už mrtvý.

Tri dni u «Hory Levočskej».

(Pokračovanie.)

Veliký význam levočských slávností.

Človeka celkom prirodzene nadechádza zvedavosť že čo to, zkadiaľ ten zjav, že sa ten veriaci ľud slovenský v tak obrovských zástupoch valí na miesto milostné do Levoče? Veď jesto aj iných takých milostných miest po Slovensku dost; veď tuším na celom svete nikde nevyznačil Boh zázrakami žiadnu krajinu, žiaden národ tak bohato, jako to učiniť ráčil práve zo Slovenskom: zkadiaľ to teda, že práve len Levoča vábi dnes pútnikov ku sebe so všetkých strán?

Keď človek nad týmito otázkami rozmýšľa, musí prinásť na výsledok pre nás na najvyš potešiteľný. Lebo je to patrné, že ľudskými silami, nahováraním, svolávaním nikdy nebolo by bývalo možné na toľko povzbudiť veriacich, aby stalo sa najvrelšou túžbou každého katolíka slovenského: uvidieť čo len raz za života Horu Levočskú! Ja myslím, že zpomedzi čitateľov našich nenajde sa ani jeden, ktorý neveril by na zázračnú moc prozreteľnosti božej i preto myslím, že každý z vás považoval budete tie slavnosti levočské tiež za patrný účinok prozreteľnosti božej. Veď je to zřejmé, že keď ten nával ľudu do Levoče nemožno nám pripisovať ľudským silám,

že tedy hľadať musíme príčinu celého toho v prozreteľnosti božej a zvlášť v láskavej bedlivosti Prebl. Panny Marie nad tým úbohým ľudom slovenským. Áno, veriaci kresťan-katolík v poniženosti srdca svojho musí na to veriť, že vôľa presvätej Bohorodičky je to, čo nás všetkých do Levoče povoláva: Ona, tá Preblahoslavená Panna Maria musí mať zvláštnu príčinu k tomu, aby sme sa ta ku jej trónu všetci schádzali. Ona vyvolila sebe «Horu» dozajista tiež len zo zvláštných a dôležitých príčin. My ani len pomysleť nesmieme na to, že by snáď Matička Božia bez zvláštnej príčiny privolávala všetky dieťky svoje slovenské práve ku trónu svojmu levočskému.

Ajhľa, už tá myšlienka sama, že totiž v Levoči deje sa čosi na pokyn a jakoby na rozkaz samej Kráľovny nebies: už táto myšlienka sama dodáva slávnostiam levočským prevelikej vážnosti. Pochopíme-li dobre túto láskavosť o nás sa starajúcej a nad nami bedliacej Matičky Božej, vtedy pochopíme tiež aj nesmierne *«veliký význam levočských slávností.»*

Svätí Otcovia a učiteľia Cirkve sv. mnoho a mnohoro hľásajú vo svojich učeniach o Panne Marii, že kdekoľvek objavuje sa núdza či už duševná, či už hmotná, tam všade objavuje sa hneď aj zázračná pomoc preláskavej Matičky Ježiša Krista. Ja pevne verím, že aj na «Hore Levočskej» objavuje sa tá milosrdná pomocná pravica Matičky Božej. A prečo práve v Levoči?

Či nevidíme na vlastné oči, že bieda duševná i hmotná našich bratov na východnom Slovensku je najstrašnejšia? Veď sa to tam všetko otriasa a kníše: ľud nespokojný opúšťa svoju domovinu a ide svetom bez tušenia toho, či kedy prinavráti sa ku tomu miestečku rodnému, kde trápili sa predkovia jeho a kde spočívajú početné rodiny slovenské v tichunkom pokoji! Oj smutno to vyzerá v stoliciach spišskej, šarišskej, zemplinskej, abauj-tornanskej, ungskej, oravskej! Chudoba a len chudoba! Ale ani tá zem by nebola ešte tak chudobná, neúrodná. Iné sú to príčiny, čo nám ľud vyhánajú do cudzieho sveta! A vyhánajú nám úžasne: z každej temer farnosti chýbuje temer polovica už veriacich. Jako to potom vyzerá s takou rodinou, s takou dedinou, kde práve hlava rodiny a sila obce chýbuje? Veru smutno! A čo to za príčina, že ten ľud ešte vždy neprestáva odchádzať nám preč? Hovoril som, že nie neúrodnosť zeme ho núti do sveta; veď jesto na svete mnoho krajov ďaleko viac biednejších, a ľud sa na nich svojím spôsobom predsa len vyživí. Kde že teda väzí príčina toho všeobecného vysťahovania? Nuž kde! len nebudme slepí a hluchí, tú príčinu my ľahko najdeme.

Či nevidíte pre Boha nikto, že ten ľud slovenský na východných stranách necíti sa doma, že nepoznáva ničoho okolo seba, z čoho by pocíť vedel, že si žije ako medzi rodinou? Veď pocit domácnosti môže preplňovať srdcia len tam, *kde jesto láska!* No žiaľ Bohu, náš slovenský ľud málo čo zná z tej lásky, ba ešte aj to mu zazlievajú, jestli opováži milovať seba samého, zvyky svoje, reč svoju, vzdelanie svoje. Žiaľ Bohu, premnoho

tých pánov svetského i kňazského stavu považujú reč toho ľudu za cudziu, zvyky jeho, vzdelanostné záujmy jeho tiež za cudzie, nie domáce, nebezpečné. Nuž jako-že potom má sa cíť aj ten ľud sám po domácnosť? A keď ešte každým dňom zksuje, že nedoprajú mu vzdelanosti, ba strachujú sa každého pokroku v duševnom vývinu jeho, že nemilo vidia každú literu, každé noviny, každú knihu ešte aj školskú a modliacu, ktorá pisaná je rečou jeho: nuž pri takýchto prepadených poriadkoch či nemá zúfať ten ľud, či nenie v nebezpečenstve, že ztratí všetkú dôveru v ľudoch i v svojej budúcnosti a že utratíac túto, skláti sa ešte aj vo viere svojej?

Ľud teda preto odchádza v obrovských zástupoch, že necíti sa tu byť doma medzi svojimi, lež všetko kričí mu, že je tu iba cudzincem.

A ponevác jedno nešťastie vlečie za sebou druhé, preto aj to vysťahovanie tiež hodne dodáva chuti doma zostalým k ďalšiemu vysťahovaniu. Lebo treba nám vedieť, že ten «hlúpy Slováč» je v cudzine vítaný, ako robotník usilovný a pokojný. Tu sa hnevajú naňho, že ho Boh stvoril Slovákom a v Amerike môže byť, *a aj je* rozpajedeným Slovákom až do najkrajnejšej prepiatosti! Nielen že zárobkov má tam ďaleko väčších, ale aj za jeho slovenskosť nepodstupuje žiadnej hany ako tu doma. Tam stavajú si ľudia naši školy, kostoly všetko čisto slovenské. Majú spevokoly, Kasina, pomocné a vzdelávajúce spolky všetko čiročisto, snáď až prepiato-slovenské! V Amerike sú ľudia nie polobláznivi za hazafišágom; tam dobre vedia, že vlast' nedá sa milovať a udržovať rečou štátnou ako sa to u nás myslí. Tam panuje rovnoprávnosť všetkých národov. Tam majú si v úctivosti poriadky božie; tam koho Boh stvoril Slovákom, môže byť Slovákom a vyznávať sa verejne všade za Slováka i vzdelávať sa po svojský. Tam aj cirkev katolícka a zvlášťne vrchnosť, teda biskupi a kňazi sú toho presvedčenia, že odobieraf voľakomu reč tú materinskú, ktorú mu Pán Boh dal, je strašný zločin páchaný proti Bohu Duchu Svätému. Tam znajú len jeden hazafišág a či vlastenectvo: zachovával zákony štátne, pracoval a statočne žil. Tam tešia sa z toho keď kto miluje národnosť svoju a vzdeláva sa rečou svojou, bo vedia, že roduverný človek je aj statočný a preto celému štátu osožný. Nezávidia mu keď sdokonaľuje sa a snáď bohatne pri tom, bo veď s tým aj sám štát sdokonaľuje sa a bohatne!

U nás z takýchto slobôd nepozná ten ľud chudiatko nič. Preto nečudujem sa, že sa naši ľudia jeden druhého vábia do tej Ameriky — nuž ale aj kto že vám tu zostane bedačif, keď pri tom ešte ani tých Bohom daných práv mu nedoprajete? Veru veru, ľud utečie pomaly všetok preč a vám ostanú len židia. Tie listy, ktoré mi z Ameriky posielajú ani neopovažujem sa uverejniť, obávajúc sa, že by to napomáhalo vysťahovanie ľudu. Jeden mi píše práve zo šarišskej stolice, že prišiel z Ameriky a doma už kázali v kostole po maďarský. Jemu sa to nepáčilo, zašomral, a za to pokutoval ho slúžny na 10 zl. Chlapík sobral sa zase do Ameriky a preklína tie uhorské slobody až tak hrmí.

(Pokračovanie.)

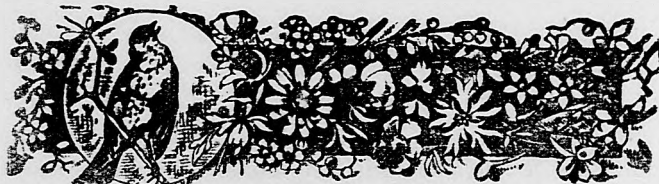
Púť do Vacova.

Na vedomie Vám dávam milí Bratia a Sestry v Kristu, že z *Jozefovského* chrámu usporiadame púť do Vacova dňa 15-ho septembra. Púť pohne sa **dňa 15-ho septembra** o 5-jej hodine ráno k západnému nádražiu, zkadial po železnici pojdeme do Vacova. Po vybavených pobožnostiach z Vacova vrátíme sa tiež po železnici nazad. Cesta sem i tam stojí 1 korunu. Železničné karty možno dostať do 13-ho septembra u spevára v Oriás-u. číslo 2. I., dvere 10, tiež pri kostole alebo v sakristii i po slovenskej sv. omši. *Vincenc Jonec*, spevár.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacich. Dobre vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolícke školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolícke obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolícke obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šlachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného.

Dano v Nitrabožne (pošta v mieste), 8-ho augusta roku 1901. *Ján Boll*, farár.

BESEDNICA.

Pobožnosť a hazafišág zo švindlerskej strany osvetlený Zaoskovým lampášom.

Že ľudia so všetkým už švindľujú a huncútstvami robia reklamy či na poli kultúry, či na poli politiky, priemyslu a umenia: to je už stará a známa vec a každodenná skusenosť. A že sa iste aj s pobožnosťou a hazafišágom reklam a švindlerstvo stvára, to tiež žiadneho neprekvapí.

Ja tu síce neidem posmech stvárať z tvojej pobožnosti a hazafišágu, to by si sa veľmi mýlil, keď by teba také podozrievajúce myšlienky mali napadnúť. Mňa by to aj mrzelo, keby si ty mňa ako nerozumný nerozume. Čo ti poviem, to sa ti bude zdať divným, snáď aj to povieš, že Zaosek tára sprostosti — ale veru sa presvedčíš, že

to je pravda, že nie Zaosek, ale ľudia robia sprostosti. Človek môže zostať pobožným a hazafikom aj nezdravým a chorlavým spôsobom. Že je tomu tak, pozoruj čo ti poviem. Ty si pravda nie pánom a ešte menej osvieteným liberálnym pánom, ale si roľníkom alebo malým remeseľníkom, teda malým človekom i preto ako úfam, chodieváš každú nedeľu do kostola na kázeň a na sv. omšu; a tak aj tam počúvaš, že Spasiteľ náš, ako to p. farár v Evanjeliume tam čítavá, často napádal nezdravú chorú pobožnosť pánov farizeov, ba ešte aj ich planý hazafišág, keď sa držali za slobodných synov Abraháma. ktorého ale nenasledovali. Preto im aj povedal Spasiteľ a to veru ostro, že jestli nebude ich spravodlivosť hojnejšia a jestli budú len kričať: «pane, pane», že veru nevojdú do neba. Lež aby dali: «Bohu, čo je božieho a cisárovi čo je cisárovo», teda pravú a nie nafúkanú a namyslenú pobožnosť, zachovanie zákonov božích; a aby sa so svojim abrahamitickým hazafišágom nevystatovali, ale dali cisárovi čo je cisárovo, a sa nechvastali so svojím privátnym, chorým hazafišágom, ktorý svojimi nepeknými účinkami už dávno prehajdákali.

Teda človek môže aj na nezdravý spôsob zostať pobožným! Ku pr. on môže veľmi rád a mnoho chodievaf do kostola; on alebo ona môže vo svojich pobožnostiach často sladké, cukrové a madové city mať; môže aj z hlbín srdca a podobne aj z pľúc hlasité vzdychy nechať vystupovať, tak že sa celý kostol ozýva; môže každý rok aj mnoho putovať sem a tam ako mu pobožná chuť napadne; môže aj často sv. sviatosti prijímať; môže aj v chráme ako ten pobožný farizej Pánu Bohu prednášky držať o svojej spravodlivosti a pobožnosti ku pr. aký je len on Bohu milý, dobrý a nie ako iní ľudia takí a takí; ako on na obeť dáva, ku pr. kúpil obrázok do kostola, dal aj voskovú sviecu, ba dal aj do kláštora veľké teľa a všeličo iného na česť a chválu božiu atď. On môže mať aj plnú izbu so svätými obrázkami ozdobenú, ba má aj pri dverách sväteničku so svätou vodou a nie ako jeho sused, ktorý má vo sväteničke sirky, by ich deti nemohli do ruky dostať. On môže sa aj rozhorliť, keď kde počuje, ako iní o chybách bližného bubnujú a ktorí nad ktorého licitujú a sa aj čuduje, ako môžu ľudia len chyby mať. On sa aj Pánu Bohu požaluje, aký je len ten veľtější svet a ľudia v ňom zlý; aj kňazi sú už neni takí, akí by mali byť; jeden sa modlí: «buď vôľa *trá* svätá», druhý zase: «buď vôľa *tvoja*». — Pred tým kňazi takým veľkým hriešnikom z kazateľnice nadávali: «vy korhelia», «vy kmíni», veľť už len ich volajú: «milý hriešniku», «drahá duša hriešna», a tak ich ešte osmefujú, čo by im mali dobre ostro vyrezať. Ach, už neni pobožnosť na svete! Ach, Bože ďakujem Ti, že ja nie som ako iní ľudia!!

Toto by síce všetko bolo pekne a dobre, keď by to bolo pre Boha, keď by to nebolo len tak namyslené! Takáto ich pobožnosť sa ale nič nelíši od pobožnosti iných svetárov. Niektorý taký pobožný a pobožná nechce sa zapreť a sebe odopreť; by ľúbili všetko len pohodlne, komótno, príjemno mať a len po mäkej axamietovej kanape sa do neba došúchať. Jim je neprijemné to krá-

lovstvo nebeské, o ktorom Spasiteľ hovorí, že ono trpí násilnosť a má úzku bránu a len tí, čo násilnosťou si ho dobijú, vojdú do neho. Aj sú veľmi citliví takí mnohí pobožní. Keď čo neprijemného sa im prihodi, hneď utekajú zo záhrady getsemanskej na vrch Tábor, kde svätý Peter povedal: Pane, tu je nám dobre; ak chceš, vystavíme si tu stánok! Mnohí takí chorľavo-pobožní bývajú aj čudní a divní so svojim špicatým jazýčkom, tak že domáci alebo susedia by radšie čerta vydali, ako takéhto. Nad takouto pobožnosťou má čert viac radosti, nežli Pán Boh; lebo na nej hojno rastnú jedovité huby: «*duchovnej pýchy a namyslenosti*». A tak sa peklo viac teší nad jedným takýmto pobožným, nežli nad deväťdesiatimi takými, ktorí do neba z pazúra diabla zutekali.

Teda aj s pobožnosťou sa dá švindlovať a reklám robiť. To isté sa stáva aj s hazafišágom. To je jeden čert, či náboženský či politický farizej; a keď sú tieto dve veci v jednom farizejovi spojené, vtedy taký sa menuje Belzebub, lebo je viac, nežli jednoduchý čert. — Mnohí nadšení liberálni hazafici v samých cukrových citoch sa rozlejú, keď je reč o vlastenectve a o vlasti, ktorá im je len dojnou kravou a z hĺbín pľúc vzdychajú na kňazov vlastizradcov, panslávov a ľudákov, ktorí otriasajú tú ich dojnú kravu, by nie len privilegiovani hazafici samú smätanku lízali a sedliakovi len syrovátku nechávali a len sami pri plných hrncoch sedeli. Oni aj veľmi radi a mnoho chodiajú — keď aj nie do kostola — ale na bankety, kde sa dobre papinká a so šlampánerom zalieva a oduševňuje v toastoch veľkého kaliberu s prázdnyimi a vetrom nafúkanými frázkami za dobrobyt vlasti a ľudu, ktorému nápoje a petroleum dobre odanili.

Mnohý taký liberálny hazafik sa aj veľmi rád modlieva takto:

«Oh! všemohúci bože moloch štátny! a štátna liberálna idea! matička všemohúceho Molocha! oh kedelmeš uram! Ja som nie ako nespokojní socialisti, ktorí na všetko mrmlú a frflú; ja bez mrmlania zdviham moju tučnú liberálno-zaslúženú penziu, na ktorú nespokojný ľud a sedliak nie len frfle, ale aj najviac platí; ja som nie vlastizradca ako tí kňazi a ľudáci! ja aj desiatky dávam na Femku, na ktorú vlašni hazafici a vlastizradcovia kňazi už prestávajú dávať, ako to prázdne pušky pri úradoch dokazujú; aj sa pôstievam; nechodievam už na kňazské obedy a vínko ako pred tým, keď boli ešte patriarchálne pomery; a za to ale kňazom nadávam nie dvakrát, ale sedemkrát do týždňa v liberálnych denníkoch. Oh kedelmeš uram! moju hubu som zasvätil jedine liberálnemu hazafišágu, krome ktorého není žiaden iný hazafišág, len ultramontanizmus, panslavizmus! Držím aj obrázky všetkých liberálnych matadôrov, hazafikov, vicinelistov, inkompatibilistov, subvencionalistov, drahých obrázkov! Slováka ani len nezapomenem na mojom jazyku čisto hazafickom len vtedy, keď ho s ním bijem. Oh kedelmeš uram! Veľkú obeť som aj priniesol hazafišágu, keď som sa zriekol mojego statočného familiarného mena a zaprel som otca vlastného s tým, že som s novým menom prikryl moje predošlé krehkosti. Otiec moj

sa volal «Drmla» ja sa už nazývam «Drmloš», bratránek moj bol «Hriva», včul sa menuje «Hrivoš»; moj zať sa volal «Kmin», včul už «Kradoš». Kofké to zásluhy o vlasť a dobrobyt jej! Prosím fa s otvorenými ústami ako mladá lestovička: hoď mi jeden košťal dobrý do nej, a daj mi miesta tiež pri masťnom hrnci! O pane kirjeej-son! — Zaprel som sa aj pri voľbách, obetoval som moje svedomie, charakter, statočnosť, slobodu právo! Smiluj sa nado mnou! Amen».

Pravda ty si už videl, že keď taký detský mladôšik v kolíske škaredo a mrzko vreští, že človek svojego hlasu ani nepočuje, vtedy nerozumná baba sedlička mu vopchá do úst cumel, škaredú to vec: v handre zamoťaný cukor, vo vode alebo vo mlieku rozmočenou žemlou, aby ho ku mlčaniu prinútila. Podobne tak robia aj mnohí ľudia so svojim svedomím. Keď im začne kričať, tak mu hneď zapchajú ústa s tým sladkým a nezdravým potešením: «veď je Pán Boh veľmi mäkeho a ľútostivého srdca. On s našimi chybami to tak prisno nebude brať a tým menej ich tak ostro trestať».

Ej, ej, ty cukrový kresťane! To ale pochybujem nad tým, lebo Boh je aj prisno spravodlivý, aj svätý a nielen milosrdný! A keď je Boh takého mäkeho ľútostivého srdca, ako že sa mohol dívať na prvých kresťanov, keď ich pre vieru, pre Boha pohani mučili, údy im trhali, so smolou oblievali a zapálili, roztopené žeravé olovo im do úst, do uší liali? Ako sa môže ten ľútostivý Boh dívať, keď vo vojne tisíce a tisíce vojakov stratia nohy, ruky, v bolesti a krvi sa váľajú po zemi a k tomu ešte po nich šliapu kone, ľudia a kanóny? Ty by si ľúbil mať Boha takého polepeného zo samého mádu, papiera, pomády a bavlny? Spasiteľ sa ale hriešnikovi vyhráza, že ho preč odoženie od seba do ohňa večného. Ktorý má teda pravdu?

Vidíš, aj mnohý liberál kričí a vreští všeličo a všeliako a chce, aby aj jemu zapchali papuľu s nejakým hodným košťalom (cumlom) z masťného hrnca, kdeže ale toľko košťalov naberú pre každého? Nuž nasľubia mu všeličo, aby na čas mlčal a s tým ho odbavia; a keď ho nebudú potrebovať, odoženú ho preč od seba. To čo ti za tvoju papuľu trochu tej mrciny a trochu toho smradu alebo ten judášsky groš dajú za tvoju liberálnu vernosť, za predanie tvojego práva, slobody občianskej, svedomia, charakteru a statočnosti: to je veru škaredý cumel pre tvoju papuľu! Ak si ale s tým spokojný, nech fa to čtí; ja ti ten cumel, s ktorým ti zapchali svedomie, nezávidím. Idú voľby; ukáž, či si cumloš, alebo konštitucionálny slobodný občan a statočný kresťan — lebo kresťan nemôže byť takým liberálnym, aký liberalismus po svete včul panuje. Sú ešte liberálnejší ľudia od týchto; sú to socialisti a anarchisti, ku týmto sa zaiste nepripošíš, a títo pochádzajú z toho prvého liberalismu, ten ich splodil, vychoval, podučil; oni už väčší pokrok spravili v liberalisme, aj sú viac osvietennejší, hľadajú si nebo na zemi. No vieš len sa tak potom neondi s tým liberalismom; uvidíš že sa od neho očemeriš; už včul ho máš snáď plný žalúdok.

Zaosek, roľník a varečkár zo Starej-Turej.

Veje vetrik, veje...

Veje vetrik. veje V Liptove, Orave, Smutné hlasy idú Cez tie naše kraje.	Zástava nám veje Veselo a milo — Zviest sa my nedáme Bárs jak by sa pilo.
Sberba Satanáša Napína si sily, Aby porazila Lud kresfanský milý.	Víťazstvo je naše! S Bohom Iudu milý ... Neboj sa zlostníkov Čo by fa aj bili.
Darmo sa namáhaš Liberál — Satanáš — Choc aj páleného Plné okovy máš.	Prestanú fa trápiť ... Farahúni z pekla, Odkiaľ zlost diabolská Do sveta vytekla.
My Iudáci všetci Do boja pôjdeme; Liberálom hnusným Na lep nesadneme.	A keď zvíťazíme, Pod zástavou Iudu, Vtedy krajšie časy Pre Iudákov budú!

Pltník.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie! Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novin.*

Vyznačenie. Sv. Otec Lev XIII. Augustína Kekáta farára z Ludrovej (Liptov) toho neohrozeného vodcu liptovskej Iudovej strany za svojho čestného kaplána vymenoval.

Pomník v rodisku pápežovom. Caprineto, rodné mesto pápeža Leva XIII. postavilo na blízkom vrchu Monte-Capreo jeden obrovský, asi 20 metrov vysoký kríž. Pápežovi poslali latinský pozdrav a zprávu, že kríž na Monte-Capreo vysvätil msgr. Toinetti za veľkej assistencie kňazstva a za obrovskej účasti okolitého Iudu. Svätý Otec v telegramme odpovedal mestu Caprinetto, dajúc výraz svojmu želaníu, aby kríž, odznak to vykúpenia, bol zálohom rozkvetu rodnej zeme jeho. Pozdrav a zprávu o odhalení kríža pápežovi priniesly poštové holuby.

Nový farár. Uprázdnenú sväto-alžbetskú faru (Liptov) Urvay, spišsko-lesnický farár dostal.

Náhla smrť jedného farára. V hoteli «Predeal» dňa 5-ho t. m. rano Štefana Šebesta, pravoslávneho farára z obce Širokej (šarišská stol.) našli v jeho izbe

mrtvého. Pri jeho posteli stála jedna prázdna fľaška z medicíny. Zdá sa, že nešťastného farára ktorý sa prišiel liečiť do Budapešti, porazilo na srdce. Jeho mrivolu odviezli do súdneho pitvacieho ústavu.

Zo sedliaka minister. V Dansku pri nedávnej zmene vlády stal sa ministrom orby istý Ole Hansen, ktorý už i predtým bol krajinským vyslancom, ale preto si svoje niepriam veľké gazdovstvo sám so svojou rodinou obrába. Jeho syn je tiež sedliakom a práve tak ako otec obrába otcové gazdovstvo.

Attentát na vyslanca G. Beksicsa. Pred mesiacmi G. Beksics prijal sluhu Jána Nagya, opravdového obra. Nedávno prepustil ho, lebo bol hrubian a kradol. Prepustený hrozil pomstou, dostal sa preto do väzenia. Keď ho prepustili, kúpil si veľký nôž a číhal na Beksicsa pri železnici. Šťastie Beksicsovo bolo, že sa tam práve vtedy nadapili žandári, keď Nagy vyskočil a chcel prekľaf Beksicsa. Ako útočník zbadal žandárov, dal sa na útek, poranil viac robotníkov, ktorí ho chceli pristaviť, konečne jeden zo žandárov strelil a urobil Nagya neškodným. Rana bola smrteľná. Vysvitlo, že Nagy je len meno prezaté a že útočník viac rokov vysedel v Ilave.

Namiesto pálenky otravu. Rudolf Valeník zo Spišských Vlačiek namiesto pálenky napil sa octovej essencie, následkom čoho dostal hrozné kŕče. Ťažko chorého človeka odviezli do nemocnice sv. Štefana.

Nový slovenský spolok. Vo Viedni (V., Margarethenplat 7.) založili «Slovenskú vzdelávaciu Besedu». Miestodržiteľstvo potvrdilo stanovy bez všetkých okolkov. Mnoho zdaru!

«Krvossavci na dedine.» Z Bukurešti píšú, že pri predstavení Iudového kusu «Krvossavci na dedine» v tamejšej letnej aréne stal sa veľký škandál. Obľúbený herec Hagiescu, ktorý hral zástoj žida Mosesa, bol od niekoľkých židovských divákov dôsledne vypískaný, kdežto massy kresfanských pozdravovaly ho frenetickým potleskom. Vidiac všeobecnú rozhorčenosť, kazárski kriklúni náhle zutekali, lebo by sa im bolo zle povodilo. Iudový kus «Krvossavci na dedine» lieči pustošenie rumunských židov medzi Iudom.

Umrel pred sobášom. Včera popoludní tragický prípad udal sa pred evanjelickým kostolom na Deákovom námestí Karol Romeiser kupec zo Segedína práve viezol sa so svojou sľúbenicou na sobáš do evanjelického kostola, ale svatobná družina ešte ani nedošla ku kostolu, keď mladoženích zrazu ostal zle na koči a o niekoľko minút vypustil dušu. Umrel na porážku srdca niekoľkými minútami pred svojím sobášom.

Znamenitý prostriedok proti málokrvnosti predával a po všetkých lekárňach v Berlíne rozširoval istý Godinean. So svojím zázračným prostriedkom robil dobrý obchod, lebo vraj mnohým Iudom pomohol tento postriedok od málokrvnosti. Nedávno jedon lekárnik zázračný liek, ktorého flaše predávané byly za 27 korún, analysoval a presvedčil sa, že je to cukrová voda, v ktorej bolo rozriedené 2 procentov mäsového extraktu.

Gšeft s dobročinnosťou. Minister vnútorných záležitostí presvedčil sa zo správ viacerých vrchností, že menovite židovským obciam udelené povolenie zbierať milodary, tieto za istý obnos predávajú druhým milodary zbierať neoprávneným osobám a tak že od ministerstva vyprosené povolenia stali sa predmetom gšeftu. Aby sa to budúce stať nemohlo, minister naložil, aby do každej listiny obsahujúcej povolenie ku zbieraniu milodarov napísaná bola klausula, že povolenie to neslobodno na nikoho prepísať a zbierať môžu len tie osoby, ktorých meno vpísané je do zbieracej knižky.

Pánom obchodníkom a fabrikantom do pozornosti odporúčame schopného mladého človeka: Floriana *Patyerek* (Ujpest, Árpád-utca 115.) On za 9 rokov zamestnaný bol v dielni dreveno-výrobkovej, (faipar) a teraz je tiež pri takom sklade zamestnaný. Ponevác je sveta skúsený a zná viacej rečí, odporúčame ho snažne do akejkoľvek dielne, on všade dobre zodpovie. V práci nenie vyberačný a spokojný je i so skromným platom, len aby v nedeľu dovoleno mu bolo do chrámu ísť, bo teraz je tejto možnosti pozbavený. Píšte na jeho vyšľadanú adresu.

«**Los von Rom!**» Pohyb, ktorý smeruje proti rímskej cirkvi, stále sa šíri. Dľa úradných správ menovite v severnom Česku, obývanom zväčša Nemcami, po tieto dni veľmi mnoho osôb prestúpilo do cirkve evanjelickej. Tak v Litomeriacích 210, v Ústí nad Labou 107, v Karlových Varoch 31, v Tepliciach, Falkenhayne, v Bodenbachu tiež viac ľudí pristúpilo k cirkve protestanskej. — Teda «Los von Rom!» «Preč od Rímu!» tak vrešia vlastizradní rakúski Nemci. Oni verejne vystupujú proti cisárskej rodine a chcú pripojiť sa k Prusku. Sú to ľudia, ktorí práve tak prehánajú s vlastenectvom ako u nás hazafiči. Vidieť, akí sú to ľudia keď k vôli hazafišágu zapierajú vieru; práve tak ako u nás liberálni hazafiči.

Obetou ženskej emancipácie. Tieto dni, ako z Ischlu jedon telegramm oznamuje, na stanici v Laufenu jedna panská slečna menom Maria Hranitzky stala sa obetou novomódnej ženskej emancipácie. Spadla totiž s bicykla a otriasla sa jej mozgy. Odviezli ju do nemocnice, kde o štyri dni zomrela. Jej brat Štefan Hranitzky, náčelník železničnej stanice v Šoprone odcestoval do Ischlu, aby sa jej postaral o pohrab.

K tým pomerom. «A.» prevzal z «Ny. Sz.» zpravu, svedčiacu o takom bašovaní slúžneho prievidzského Filbergera, že to bolo na neverenie. Dľa toho remeselníka Franca Zányho pokutovali preto, že spieval kortešskú pesničku ľudovej strany z poslednej vyslaneckej volby «Erger-Berger-Filberger.» Iných štyroch remeselníkov pokutovali — každého na 25 korún —, že stáli v skupine, z ktorej údajne ktosi hodil na židovského chlapca. A pokutovali ich napriek tomu, že žalobníci sami vyznali, že týchto vlastne ani nechalujú, lebo tito že stáli pokojne, ale oznámili ich len preto, že z tých, ktorí vlastne hodili, nepoznali nikoho. Aj mestu Prievidzi dostalo sa kus pomsty. Mesto dosiaľ vždy bralo vyberanie potravnnej dane do arendy a vyrovnávalo sa s krčmármi a mäsiarmi na

istú paušálnu summu. Chcelo to i tohoto roku urobiť a na žiadosť finančného komisára bolo ochotné dať aj vyššiu arendu. Ale zamiešal sa do veci aj slúžny Filberger a primal komisára, aby žiadal o 800 korún ešte viac od mesta, nech «tí psi» (toto že sú vlastne siová slúžnovské!) vedia a cítia vraj. — A v istej obci pri Prievidzi učiteľ vystavoval dobytčie passy, lebo notár býva veľmi ďaleko od tej obce. Po voľbe, ponevác učiteľ hlasoval na kandidáta ľudovej strany, odobrili obci vystavovanie dobytčích passov.

Zase hazafič. Kollonay Gyula, notár ujheľvidiecky (zemplínska stolica) je vyzdvihnutý z úradu a je postavený pod disciplinárne vyšetovanie. Príčina: mnoho hazafičil na cudzí účet.

Koľko ľudí je na svete? Dľa práve vydannej najnovšej štatistiky je na celom svete 1.558,100.000 obyvateľov. Na 1 štv. km. pripadá 11·4 obyvateľov. V Asii je 838,852.000 obyvateľov a na 1 štv. km. 19·1. Európa má 391,400.000 a 1 štv. km. 40·4. Afrika 177,479.000 a 5·9. Amerika 144,063.000 a 3·7. Austrália a Oceania 6,224.000 a na 1 štv. km. 0·7. Polárne krajiny majú asi 82.000 obyvateľov.

Uprázdnená horárska stanica pri uh. kráľ. lesnom úrade v Sívare zaplní sa, prosby o jej obdržanie majú sa k menovanému úradu zavdať do 30. septembra.

***

Podakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovanoelektromagnetický kríž R. B. N. 86967; jej bolastiam sa na toľko uľavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podlžen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento podakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-utca 42/Z., vynálezca elektromagnetického kríža R. B. N. 86967.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar naším milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine.

Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už et. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Predplatíť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Ablegátska vol'ba.

Napísala Dlž . . ská.

V.

Teraz keď už dozvedeli sme sa výsledku voľby, neodhadzujme noviny, ale rozmýšľajme ešte chvíľu nad touto nie priam obyčajnou udalosťou. Lebo nie tak pre zábavu, ako pre poučenie som toto napísala.

Na začiatku rozprávala som, jak oduševnený bol ľud v tom okrese za kandidáta antisemitického. Do krvi by sa bol rúbal za neho. Tomuto všeobecnému oduševneniu kto dal podnet? Veď vtedy ešte ani tolkých všeliakých ľudových novín nebolo, ani tak ľudia nečítali, — ale boli kňazi celého toho okresu bez rozdielu jak kat. tak lut. oduševnení — ako sa mohol neskôršie bárs kto presvedčiť, — nie tak ani za ľud ako za toho kandidáta, čo poznať z toho, keď potom neskôr súc zvolený aj druhýkrát, ale z vážnych príčin zadakoval, za jeho nástupcu nie súc tak okolité kňazstvo zaujaté, prepadol a liberálny bol vyvolený.

Kňazi sú teda prví od ktorých najviac závisí. Taký kňaz, ktorý v zime pri teplých kachľách, v lete ale v zahrade v chládku rozjíma, bedáka nad biedou ľudu; ktorý už taký — ale nehľadá ho všemožne aj mimo kazateľnice poučiť skrz dobré časopisy a knihy lež radšej skrz maďarizáciu ešte vo škole zatemiť; od takého vyslobod nás Pane! Od voľby do voľby sa o ľud ani neobzreť, potom až v deň voľby ľudí do hromady splasiť, na voľbu ich zaviesť není dost! V posledniu chvíľu, čo by ste aj zlaté slová medzi ľud rozsievali, je pozde milý drozde! Nepriatelia naši každú chvíľu sú k boju prichystaní, my ale cvičíme sa, keď sme už v boji.

Dľa príkladu duchovných aj svetskí predstavení obce súc chúlostívi, bár ináč aj dost nábožní sa zdajú byť, z akejsi hlúpej bojzlivosti robia kolkorázy aj proti svojmu presvedčeniu. Títo potom mnoho iných pohoršia. Lebo, keď by oni smelo stali si pod zástavu pravdy, dozajista by tam mnohých príkladom svojim pritiahli. Obyčajno takíto hovoria: «že bez jedného vojaka vojna bude,» keď ale si to tak každý pomyslí, potom veru nepriateľ nemá ani proti komu bojovať! Nech nik nevyhovára sa; «čo

ja samotný spravím, keď druhý nič nevykonajú.» *Samotný žiaden nič nevykoná; všetci ale všetko môžete previesť.* Len povážte, jak ohromnú summu peňazí, jaké všeliaké podlé prostriedky a násilensvá upotrebuju naši nepriatelia k tomu cieľu, aby sa len udržal a nás utláčal mohli a my nedržíme ani za hodné, aby sme čestným spôsobom mohli dojsť svojho cieľa. Keďže sme spokojní s doterajším jarmom, prečo by nám ešte nové nenavalili? Dbajú oni, keď budeme stenať a plakať, keď ani prstom nehne k činu, aby sme sa ho striasli.

***

Na posledy obraciam sa k *mojím sestrám ženám!*

Nemyslíte si ani vy ženy, že vy v tomto ohľade nemáte žiadnych povinností. Či nečítali ste v novinách o hrdinskosti žien búrskech? o panne orleánskej atď.? Áno, ženy byly, budú aj majú byť *anjelmi strážcami nie len jednotlivých rodín, ale aj celého národa.* Keď mužovia nevidia, rozvážme si aspoň my, kde sme. My nie len, že sme o naše majetky skrz úžeru cudzích prišli, ale našu reč chcú nám odobrať, našu najsvätejšiu matku cirkev sv. hanobia; zauškujú našich synov a všemožne prenasledujú za to, že milujú tú reč, v ktorej sme ich my modlíť. Boha poznať učily; vyhadzujú zo škôl za to, že nedajú si potupíť najsvätejší znak svojej viery: križ. A kto by vedel všetky tie krivdy pripomínať? Tak ďaleko sme prišli, že ešte aj toho nejedného cudzinca (nie Slováka), ktorý by nás len poľutoval, za vlastizradcu vyhlásia. A my máme sa na toto nevšímavo dívať?

V nás je tá moc Bohom nám daná, *že môžeme preporodiť celé národy,* my jedine vládneme tými liekmi, ktoré jedine sú v stave zahojiť tie veľké rany cirkvi a národu zavdané. Kto môže skôr lásku k Bohu, vlasti a národu do srdca dietok našich zaštiepiť nežli my matky? Ktorá že by z vás neuprosila svojho syna alebo žena muža? Ktorého otca lebo brata nepohly by prosby a slzy dcéry lebo sestry?

Kolký prevrat by sa mohol stať z naším kresťanským kupectvom, keby sme sa len my toho hesla držali, svoj k svojmu!

Áno, my budeme ať musíme, ak dočista zahynúť nechceme aj s našimi deťmi, pracovať na tom, aby sme sa vymohli zpod toho jarma pohansko (židovsko) liberálno maďarizátorského. My musíme sobrať sa k spoločnej obrane pod zástavu Krista. My musíme aj tam v boji byť pri

boku našich mužov, synov, bratov, otcov. My naučíme deti naše milovať bratov svojich, vážif seba samých. My deti svoje osmelíme k boju za pravdu a zakiaľ budú oni bojovať, mi Bohu sa budeme modlif. A keď si samy pomáhať budeme, aj Boh nám pomôže. On nám musí pomôcť!

(Koniec.)

DOPISY.

Z Oravy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášého všeoblúbeného «Kreštana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

Ide Tatár; t. j. idú tatarsko-liberalno-krajinské ablegátske voľby.

V kubínskom okrese tiež liberáli začínajú krky nafahovať na nevinných ľudákov, tak ako bociany za zabami; najviac ale notári s obecnými tatárhejtmany (rychtármi,) lebo tito tatárhejtmani pôjdu sami na voľbu, a to im veľmi hlavy prebija; lebo nebudú mať komu komandirovať; *ostatné je všetko čiro-čistí ľudák každý.* Však ale aj to už teraz je nie bez tatárhejtmanskej pomsty. (Kancelparagraf.)

Dňa 18-ho augusta v nedeľu, krušetnický vel. pán farár mal kázeň, v ktorej medzi iným prišol aj na toto: «za časov Kristových boli farizeji, zákonníci, saducei atď., ktorí ľud viedli a spravovali a sami zle činili: začo ich aj Pán Ježiš karhal a oni Ho preto nenávideli, prenasledovali; a takýchto farizeov, zákonníkov a saduceov máme i podnes. Krista prenasledujú, cirkev sv. potupujú, sviatosti jej odbierajú, z náboženstva sa vysmieávajú a toto je — liberalismus —, a kto liberalismus nasleduje, zhreší!»

No hľaď milý svetu, prečo tento duchovný má ísť pred súd! A kto ho preto obžaloval? Jeho farník tatárhejtman rychtár krušetnický, ten, ktorý sa tuším Boha už celkom nič nebojí, a veľmi dobre zná podpisovať meno a tiež prisahať, ten, ktorý jednotlivým ľudákom keď nechcú Krista zapredať a liberálmi byť, pravoty vie vešať na krky. Ten sa opovážil žalovať, že jeho duchovný z kancla kričal: «kto je liberálom, čert ho do pekla vezme!»

O ty zradca! Či teba pre tvoju falošnosť ozaj nemá ten čert už? A prečo ty neideš teda do tvojho liberálneho kostola na tvoje liberálne kázne, keď sa ti už kresťanské nepáčia? Či snáď si to preto urobil, žeby ťa zpod trestu, ktorý ti súd nameral pre odtajenie falošnou prisahou

tvojého podpisu na 500 zlatovú zmenku oslobodil? * O mylíš sa! Od toho ťa pravda oslobodiť môžu, ale od toho čerta ťa veru neoslobodia. Ten ťa vziať, veru vezme, bo si jeho.

Vy ale Velebný Pane, verný sluha boží a bojovník nášho Pána Ježiša Krista! Plesajte, že ste sa dozili za Krista trpeť; tohoto šťastia sa neuchádza tým liberálnym kňazom. Sláva vám, Sláva, Sláva!! *Spolutrpiaci.*

***

Skačany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kreštane».

Ja pôvodca tohoto dopisu som zo Skačan, smeľe a zmužile meno své pred svetom vyznám. Naša obec je ako-by srdce okresu žabokreckého. To chceme dokázať «pri budúcej voľbe a jakožto neohrození ľudáci chceme ozdobiť obec svoju vencom ako to pannenské» čisté srdce. Jestli by sa ale našiel Judáš, ktorý by nás zradif chcel ešte prv pred voľbou by sa sám obesil.

K našej farnosti patriace obce iné, boly a budú nám vždycky verné.

Obráťme zrak k vidieku, kde voličia sú svetári a oproti ľudovej strane vždy ľahostajní. Nermúfte naše Skačany, toto srdce nevinné, veď práve susedne obce ste! Prineste už raz ovocia iného nie len vždy toho planého! Česť výnimkám niektorým, ktorí boli a sú ľudustránke vždycky verní.

Sučany to je hlava! Budiz vám vo try vrchy sláva! sláva! sláva! Len buďte na tom, by vidiek udržal hlavu, lebo to sú ramená by nestiahly a neklesla aj hlava!

Novák aj s okolím tí sú ístí, bo sú s Prievdzou v susedctví a preto vás pomenujem jak pravé ruky.

Ďalej by som už nemal ísť, bo by som trafil zablúdiť.

O ty *Rudnianska Dolina!* snáď už nenie u vás ani verného kresťana? O vy malej viery! by vám dal Boh sily, by ste aj vy mohli raz postaviť ľudu, ľudové zástavy, a ukážte už raz svetu, že aj vy ste malá čiastka prievdzkéko okresu, buďte smelí, v dôvere silní, a len tak vás prestanú pokúšať korteši liberálni.

A ty *Valašská Bela!* tvoja sila po vrchoch a lazoch rozprestrená! Posbierajte sa spolu a zastaňte si vieru vám pravú danú a buďte nám na pomoci v neprijemnom čase!

Pre rozvin vrchov ďalej už nie prístupu, som prinútený sa vrátiť a sa zastaviť poníže mojej otčiny, na tom *veľko-bilickom* briežku. Pod ním spatriť osádku, môhol by som o nej mnoho písať. Môžete biť pyšni na tak vznešeného Pastiera svojho, ktorý nie len pásť, ale aj zavrátif vie svoje stádo!

V *Žabokrekoč* tam neni žiadnej útechy, bo tam inšie neni iba cudzie živly (židovina).

* Teda falošný podpis a krivá prisaha! Ajhľa, tu máme teda «presvedčeného» liberála! Teda pane rychtárko vy ste liberál z presvedčenia? Nuž keď z presvedčenia, teda len sa chytrý dať obrezať pane rychtárko obrezať!

Obce *Chincraný, Bošany* a *Solčany* to sú silné skaly a základy, ktorým v Uhorsku viacej páru není! Tu sú z Iudu Iudáci, ktorí nosia Vieru, Národ a Kráľa na srdci; keď na také nohy postavíme naše telo, no to už bude obrovská postava, ktorá nohy silné, údy zdravé, srdce čisté má; tá sa môže pustiť s prekliatými liberálmi do boja, a tak sjednotení jedným hlasom, jednému Pánu dôveru dáme a z Iudu Iudového ablegáta si zvolíme.

Tiež nezapomenem na obce milé *Nedanovce* a staré *Krásno*.

Buďte istí, že vífazstvo je naše! Preto neklesajte, pospiechajte lačných krmív, žízňivých posilníť; Boh vás chce za to vo večnosti odmeniť!

Ach strach a hrúza mňa preniká, čo ešte do nášho okresu patríť má. *Nadlaň*, to je iste lež čo ešte?

A tá *Suchá Dolina*, tam má hlboko pustené korene farahúnska strana! Musíme sa za nich všetci modliť, by Pán Boh im chcel rozum zmeniť, tiež i vy Ho proste, by vás priviedol k pravej ceste! Obráťte sa vŕokol seba, jak zmužile za Iudu stránku každý volič bojovať chce; a len vy by ste už boli tí poslední, v ktorých kvapka krve kresťanskej už není?!

Preto drahé manželky a dietky, nedajte si už raz robiť hanhu na cti na dome, duši a tele! Veď sa žid z vás každý smeje, že «goj» zapredá aj Krista nech mu len dá toho pálenička!

Ach obce milé, ktoré ste není tu pripomené ohliadnite sa na naše okresné telo, aby v hanbe pred svetom nezostalo. Preto kto si verný Kristu kresťan, včul máš čas, meno své si zastaň! A keď to tak neučiniš, si podliak naničhodník, zapredateľ viery Krista, zradca, Judáš, lakomec, ochlastanec, rozumu pomätený zbabelec, zbavený cti a vieri, miluješ peniaze, zapredáš nevinnú tvoju vlastnú kresťanskú krv, košerovému najväčšiemu nepriateľovi, ktorý bez teba vižiť v stave není, a zato máš byť jeho otrokom?!

Kolko je židov pri Iudu stránke? Len na to pomysli kresťane, že nemáš zlata ani striebra, čo by si ho k Iudu stránke zviadol. Nuž kolko jajtelesov s nami, nech je tolko kresťanov proti nám! No vtedy by sme sa už dožili výfaznej moci!

Tedy hore sa Bratia, Sestry! Zastaňme si božie čnosti, nebudeme zahanbení, keď budeme do večnosti povolani!

Tiež i vy panny vite vence ku cti Bohu a aj Iudu budú vzáctné! I vy mládenci neustávajújte, Iudovej stránke vždy verný zostaňte, zaspievajte si piesne Iudové naše zo srdca:

Nad Tatrou sa bliska, hromy divo bijú,
Nad Tatrou sa bliska, hromy divo bijú,
Nedajme sa Bratia, však sa oni ztratia,
Iudáci ožijú!

I ja s vami spolu som odhodlaný k tomuto krutému boju. Verný najprv Bohu Kristu a vám oddaný bojovník za práva pravdu Iudu chcem žiť a zomriť bárs aj hneď.
Florian Hudec.

Lom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Zajiste ma to velice teší, že tú devu kresťanskú moj článok o židoch k tomu pohnúl, aby sa mohla a sa i chce čím skorej z tej židovskej služby vyslobodiť. Ale ešte viacej teší sa nad tým svätá cirkev Kristova, naša to o naše spasenia starostlivá duchovná matka. Kiežby všetky ženy a devy kresťanské jej príklad nasledovaly, kiežby všetky ženy a devy kresťanské svojej duchovnej matke tú radosť a potechu spôsobíť sa usilovaly, plniac verne a svedomite ten zákon, mocou ktorého pod trestom exkomunikácie, t. j. vyobcovania z cirkvi zakazuje ženám a devám kresťanským u židov slúžiť. Za túto svoju detinskú poslušnosť ku svojej duchovnej matke zaiste by im bol sám Pán Ježiš Kristus hojnou odplatom. Preto ženy, devy kresťanské ja vás v mene Ježiša Krista prosím a zaprisahám: učinite tú radosť, tú potechu vašej, o vaše spasenia tak starostlivej matke cirkvi katolíckej, učinite sa hodnými milosti a požehnania Pána a Boha nášho Ježiša Krista, poslúchajte a svedomite plňte zákon sv. cirke Kristovej, nikdy, nikdy po celý čas života vášho nechodte ku židákovi do služby, pod žiadnou zámienukou a vymienkou, trebárs by vám i väčšiu plácu dávali, u židov neslúžte. Či snáď by ste mohli tak hlboko klesnúť, žeby vám židák bol milejší, nežli Pán Ježiš Kristus a jeho svätá cirkev? Odstúp to od vás! prísnemu trestu božiemu by ste zaiste neušli. — Žiadna statočná, poctivá žena, deva kresťanská, v jejžto srdci ešte i len iskrička lásky ku Pánu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi dutná, ktorá si ctí svoju pannenskú nevinnosť, poctivosť, svoj pannenský veniec, ku židovi slúžiť nepojde; k židovi slúžiť pojde a ide len taká, ktorá o svoju pannenskú nevinnosť, o svoj pannenský veniec nestojí, ale hotová je ho kedykoľvek jako nejakú handru, jako nejaký vechť židovi zapredať. Židia takéto špinavé handry, randy, takéto hnusné vechte najviac zakupujú, upotrebujú; veď dľa židovského talmudu, židákovi nielen že je dovoleno, ale i prikázano ženy, devy kresťanské prízniť; židáci si to za hriech nepokladajú, ale za čnosť. Nie bez príčiny tedy zakazuje sv. cirkev katolícka pod trestom exkomunikácie ženám, devám kresťanským u židov slúžiť. — Ktorá žena, deva kresťanská chce byť takou špinavou handrou, ohavnou randou, hnusným vechťom, nech len ide ku židom do služby, nech u židov slúži. Opakujem, smele tvrdím, že sotva jedna zo sta, ktoré u židov slúžia, je, ktorá by neostala tokou špinavou, ohavnou handrou, randou, takým hnusným ošklivým vechťom. Preto ženy, devy kresťanské ešte raz napokon volám ku vám a zaprisahám vás v mene Ježiša Krista a jeho sv. cirkve: nikdy, nikdy nechodte ku židom do služby, nikdy u židov neslúžte. — Tej devuške kresťanskej a všetkým, ktoré ju v tom nasledovať budú, moj srdečný pozdrav a do milosti Pána Ježiša Krista i do ochrany najsv. milej pannenskej Matky Božej všetky odporúčam.

Je to celému svetu známo, je to nevyvratne dokázano, že židia sprevádzajú obchod a kupectvo s kresťan-

skými dievčatmi. Že je to taká pravda ako $2 \times 2 = 4$, to dosvedčuje i najnovšia udalosť, o ktorej obsirne pišu rozličné noviny pod názvom: «Odhalenie veľkého medzinárodného obchodu s dievčatmi». Ja uznávam za dobré, v krátkosti, vo výfahu túto najnovšiu udalosť v Kresťanovi opísať, aby i ct. čitatelia Kresťana vedeli, jakých hrozných zločinov sa dopúšťajú židáci na kresťanských dievčatách, keď s nimi, ako s nejakými hovädami kupectvo sprevádzajú, keď ich jako nejaké hovädá predávajú.

Tohoto roku polapili jedného takého židáka, jedného to z najobávanejších dohadzovačov židovských, dodavateľa ubohých dievčat kresťanských do zámorských krajín, židáka Israela Meyerovica, ktorého zemský trestný súd v Hornom-Sliezku už i do väzenia odsúdil a zatvoril.

Súdny vyšetovaním a zo zápiskou tohoto židáka je zjistené, že ročne 10.000, t. j. desať tisíc kresťanských dievčat z Čiech, Poľska a Ruska zavliekal a predával do zaoceánských brlohov, žijúc z tohoto obchodu jako nejaké knieža! V záležitosti tohoto obchodu pochodil všetky čiasťky sveta: Europu, Asiu, Afriku; všade mal už také miestá, také brlohov do ktorých zavliekal a odpredával kresťanské dievčatá. A toto kupectvo už po mnohé roky sprevádzal. — Vo Viedni sprevádzal svoj obchod s dievčatmi so srozumiením s iným židákom, Schmulom Langerom, u nehož bydlel. V byte tom zároveň zväbené dievčatá prechovávali. Z Prahy sprevádzal obchod za pomoci židov Lazara Schvarca a Abrahama Tischla. Dľa udania pohraničného komisára Mädlera len z ruského Poľska samotného vyváža, expeduje sa ročne prostredníctvom židovských doavateľov 8.000, t. j. osem tisíc kresťanských dievčat do vykryčaných domov v Amerike.

Teraz sedí židák Meyerovic bezpečne v káznici v Sliezku a nebude svetu škodiť. Prípád tento mal by byť pre všetky policajné úrady europejských štátov pobýdkou, aby dopadli ostatných takýchto židovských obchodníkov a odovzdali ich káznici ihneď. — Ináč táto zlotrilá židovská banda budú tento ohavný obchod s kresťanskými dievčatami sprevodzovať v Europe i naďalej a rozplemení sa tu tou mierou, že kresťanské dievča nebude isté pred nástrahami a osídlami týchto medzinárodných upírov.

Túto skutočnú udalosť v Kresťanovi len v krátkosti a vo výfahu dať uverejniť a ct. čitateľom Kresťana sdeliť som za dobré uznal. Kto by chcel o tejto veci obsirnú zprávu mať, o tom «Odhalení veľkého medzinárodného obchodu s kresťanskými dievčatami» obsirnejšie sa dočítať, nech si zaopatrí výtečné noviny «Břnenský Drak» číslo 16i dto 15. augusta 1901. z ktorého som i ja tento výfah učinil. Myslím však, že i tento výfah postačí, aby sme poznali zlotritú, hnusnú, podliackú židovskú bandu, a aby kresťanské dievčatá mali sa i u nás v tomto našom už židovskom orságu na prisnom pozore pred nástrahami a osídlami týchto medzinárodných židovských upírov, bo týchto hnusných, ohavných upírov je i u nás dosť a dosť.

Andrej Rojko, vyslúžilý farár.

Odkazy redakcie.

Pltník. Za doposlaný verš dakujeme. Aj inokedy ráčte nás poctiť podobnými vecmi. Srdečný pozdrav!

P. M. Prešporok. Až v budúcom čísle. Za zprávu vďaka.

A. K—1. Na katolícku školu vo Szinnye-Ujfalu pošlite milodar na tamojší farský úrad. Katolícke školy podporovať je nám vznešenou povinnosťou.

Zaosek. List prišiel v posledniu chvíľu. Tie trnavské veci bude dobre použiť mimo Kresťana. Pomocník sa ešte nenašiel.

Fr. Kl. Boh zaplať za vytrvanlivú usilovnosť! Takých správodajcov by nám bolo treba čím viacej!

Ján Straka. Odpísali sme vám osobitný list, v ktorom na všetko odpovedáme.

A. V. Ostrihom. Karotku sme síce obdržali a potešili sa jej; ale nevieme cieľ riadkov vašich. Redaktor je kňaz. — **J. R., tamže.** Estote prudentes! Nech ste len prečítali noviny, aj tak je dobre! My si ich obstaráme znovu.

Jozef Br. v A. Rakúsko. Pre časopis musíte si písaf nášmu vydavateľstvu takto: «Kresťan» kiadóhivatala, Budapest. VIII., József-körút 35.

Frant. Haša Sk. Prosíme trochu prepáčť. Do budúceho čísla Vašu záležitosť zariadíme.

A. Pr. v P. Tešíme sa tomu novému podniku. Tu čo možno vykonať vykonáme. Odpíšeme vám. Srdečný pozdrav i v mene ostatných.

A. K. v Ludr. My sme list obdržali až v sobotu, keď už predošlé číslo bolo dávno hotové. My zatvárame každé číslo už v útorok večer. Čo príjde neskoršie, nemôžeme upotrebiť. Súrne veci najlepšie je poslať na súkromnú adresu redaktora VIII. József utcza 14.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«Magyar Szövetkezök Lapja». Mesačník, rediguje a vydáva Štefan Janovčik, farár v Liptó Likavka u. p. Rózsahegy. Pán Janovčik je známy, ako prvá odhorná sila v záležitostiach potravných spolkov. Za redigovanie tohto časopisu, — jehož predplatná cena je na rok 6 korún — zaslúži všestrannej pochvaly.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva kníhkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Štiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôsobil Fr. Richard Osvald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v

plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Kotlín. Román v troch častiach. Napísal Svetozár Hurban Vajanský. Vydal Kníhkupecko-nakladateľský spolok. Je to krásna veľká povesť zo života na Slovensku. Kniha má 592 strán a stojí 5 korún. Dostať ju u Jozefa Gašparika v Turčianskom Sv. Martine.

Tiež tu dostať **Sbierku slovenských štvorspevov**, ktorú usporiadali a vydali Blažej Bulla a Miloš Lihovecký. Sošit 1. Cena 60 halierov. Je tu 22 slovenských piesní v nótach pre mužské a miešané sbory.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatiť treba na túto adresu: **Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.**

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúča naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zájímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

«**Tovaryšstvo**». Sborník literárnych prác. III. Vydal Fr. Richard *Osvald*. Cena neviazaného výtisku 6 korún. Dostať u dp. Richarda *Osvald*, správcu fary na Teplej (Lenge) p. p. Bélabánya.

«**Tovaryšstvo**» obsahuje v sebe tie najlepšie práce našich katolíckych slovenských spisovateľov. Je v nich pisané o všeličom; sú tu náboženské, historické, literárno-vedecké a p. články. Mnohé sú pisané tak, že im aj ľud porozumie, daktore však sú už len pre takého, kto už viacej rokov čítava riadne. A každému takému môžeme smele odporúčať **Tovaryšstvo**, lebo však by mal ozaj v tomto diele celú knihovňu a to drahocennú, tak že by mal z knihy tej nemalú radosť.

Ešte pripomenieme, že knihu túto aj Jeho Svätosť Lev XIII. prijal do daru a to veľmi blahosklonne, teda na túto knihu máme byť všetci katolícki Slováci hrdí.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Bäcky 7·60 kor., banátská 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korún, do pálenice 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—
		6	7	7½	8	
		21·—	18·40	16·40	11·—	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·— korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnavá 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50— —. *Hrach:* 11·80—12·00, lúpaný 20·— —. *Šušovica* horšia 10·— —, lepšia 13·00—14·— —. *Mak:* 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová — — — —. Lucerna 43·— —38·— —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75— —, udená dobrá slanina 48·50— — po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 45·00, dvojkrížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; terey prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy — —; koňaciny vrázkované k. — —; tažené k. — — — —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —. väčšie — — — — metr. cent.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diaľnovom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

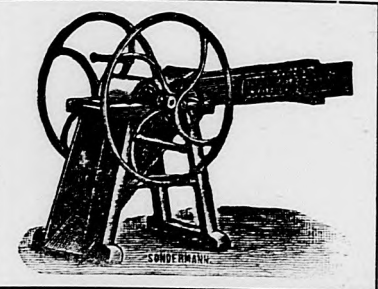
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

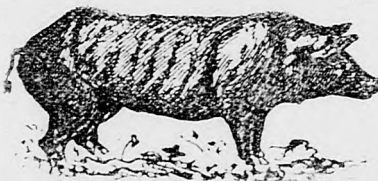
MICHAL TREŠKONĎ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsenmegye.)

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

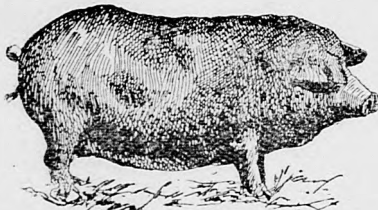
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej: výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha: o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, krízov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie. — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organizmus napadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvu ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. i s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atd. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a posilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atd. Vela vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčv bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať je možné v temešvárskej mestskej lekáreň, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s príčinom 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieranu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie tajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetičný kríž nr. 86967 na základe svojej výmeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní neboi uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42. Kálmán-u. na rohu.

Každdej hospodine a matke

možno len blahoželat, ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebuju. —————